

Filozofická
fakulta

Genius loci ...

Pozvánka na mezinárodní vědeckou konferenci

Slepé skvrny v literárních překladech z/do češtiny

~

Blind Spots in Literary Translation from/into Czech

---

datum konání:	22.–23. 4. 2024
místo konání:	Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci (ul. Křížkovského 10)
jazyky jednání:	čeština/slovenština a angličtina
rozsah referátu:	15–20 minut
poplatek:	50€ (určeno výhradně na vydání publikace)
přihlášky:	do 28. 2. 2024 (jiri.hrabal@upol.cz)

Každý z nás, kdo se někdy alespoň pokusil o překlad literárního díla z jednoho jazyka do druhého, velmi záhy zjistil, že i při sebelepší znalosti obou jazyků naráží při překládání na „slepé skvrny“, na „místa nepřevoditelnosti“ (nebo převoditelnosti jen velmi přibližné).

Jazyk je neodmyslitelně spjat s kulturou, dějinami a způsobem uvažování lidí, kteří jej užívali a užívají a míra znalosti jazyka je závislá na míře znalostí dějin a myšlení uživatelů daného jazyka. „Slepé skvrny“ tak nedokáže odstranit žádný sebeobsáhlejší slovník, neboť žádný takový, který by dokázal kondenzovat kompletní lidskou zkušenost, není realizovatelný. Nebo se něco mění s příchodem umělé inteligence? Dokáže AI v budoucnu odstraňovat „slepé skvrny“?

Jak v cílovém jazyce odstínit difference ve výchozím jazyce, které cílový jazyk „nezná“? Jak například překládat promluvy v dialektech, které jsou spjaty se specifickými místními zvyky, způsobem života či krajinou? Co si počít s ustálenými formulacemi či narážkami, které se váží k už dávno zapomenutým filmům, výrookům politiků či nejrůznějším kuriózním dějinným událostem, které výchozí jazyk uchoval? Jak převést historickou zkušenost, která se promítla do

jazykového vyjádření, je-li zcela odlišná od zkušeností uživatelů cílového jazyka? Jak „zviditelnit“ v cílovém jazyce místa, která tento jazyk nedokáže „uvidět“?

Cílem naší konference je tyto „slepé skvrny“ tematizovat a zvažovat, jak se s nimi při překládání vyrovnat, pokusit se navrhnout řešení.

V rámci konference uvítáme jak příspěvky, které se budou zabývat převoditelností kultur v nejobecnějším slova smyslu (ať bude jejich východisko v oblasti filozofie, sociologie, kulturních studií, historie, nebo v oborech filologických ad.), tak i příspěvky, které se budou věnovat velmi individuálním řešením dílčích jazykových jevů při překladu konkrétních literárních děl z nejrůznějších jazyků do češtiny (a naopak).

Pořádající partnerské univerzity:

- ❖ Univerzita Palackého, Filozofická fakulta, Katedra bohemistiky (Jiří Hrabal)
- ❖ Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav české literatury a komparistiky (Petr A. Bílek)
- ❖ Sveučiliště u Zagrebu, Filozofski fakultet, Odsjek za zapadnoslavenske jezike i književnosti (Matija Ivačić)
- ❖ Università degli studi di Udine, Dipartimento di Lingue e Letterature Straniere Department (Anna Maria Perissutti)
- ❖ Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Instytut Filologii Słowiańskiej (Natalia Palich)
- ❖ Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny, Filologia słowiańska (Joanna Derdowska)

Konference se koná v rámci výzkumně-vzdělávacího týdne **Czech-in to Literary Culture II** (v rámci programu Cooperation within Blended Intensive Programme within Erasmus, 2022-1-CZ01-KA131-HED-0000057137-8)

Vyplněné přihlašovací formuláře na konferenci zasílejte do **28. února 2024** mailem na adresu: jiri.hrabal@upol.cz